

مقاله پژوهشی

بررسی برخی اثرات اختلال زای دیابت دوران بارداری بر زاده‌ها در رت

قدسیه حاج زاده^۱، موسی‌الرضا حاج زاده^{۲*}، ناصر مهدوی^۳، زیبا رجائی^۴، سمیه نادری^۵، بهرام بی‌باک^۶

^۱ دانشجوی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
^۲ استاد گروه فیزیولوژی و مرکز تحقیقات علوم اعصاب، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
^۳ استاد گروه زیست‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران
^۴ استادیار گروه فیزیولوژی و مرکز تحقیقات علوم اعصاب، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
^۵ کارشناس ارشد زیست‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران
^۶ استادیار گروه فیزیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، بجنورد، ایران
^{*} نویسنده مسئول: مرکز تحقیقات علوم اعصاب و گروه فیزیولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
 پست الکترونیک: hajzadehmr@mums.ac.ir

وصول: ۱۳۹۱/۴/۳۱ اصلاح: ۱۳۹۱/۵/۲۴ پذیرش: ۱۳۹۱/۵/۲۵

چکیده

زمینه و هدف: فرزندان مادران با دیابت بارداری در معرض خطر بروز برخی از عوارض چنین حاملگی‌هایی از جمله ماکروزومی، تغییرات مورفولوژیک قلب و عروق بزرگ و نیز کلیه‌ها قرار دارند. این مطالعه با هدف بررسی اثرات اختلال زای دیابت بارداری بر زاده‌ها در رت انجام شد.

مواد و روش کار: در این مطالعه تجربی، رت‌های ماده باردار از نژاد ویستار به ۴ گروه کنترل، دیابتی شده با تزریق استرپتوزوتوسین (50 mg/kg)، هیپرگلیسمیک با تزریق گلوکز هیپرتونیک (2 g/kg) به همراه مدرکسی پروژسترون (3 mg/kg) (GM) و شم تقسیم بندی شدند. وزن بدن و نیز وزن ارگانها شامل قلب و کلیه‌ها در زاده‌های امروزه اندازه‌گیری شد. همچنین بر روی برخی زاده‌ها مطالعات بافت‌شناسی شامل اندازه‌گیری حجم کل قلب، حفرات بطنها، قشر کلیه و نیز شمارش تعداد کل گلومرولها در هر کلیه صورت گرفت. **یافته‌ها:** وزن بدن زاده‌ها در گروه استرپتوزوتوسین بطور معنی‌داری بالاتر از کنترل ($P < 0.001$)، شم ($P < 0.05$) و نیز گروه GM بود ($P < 0.001$). وزن بدن زاده‌ها در گروه GM کاهش معنی‌داری را نسبت به شم نشان داد ($P < 0.01$). وزن کلیه‌ها در گروه GM بطور معنی‌داری کمتر از شم بود ($P < 0.05$). در مطالعات بافت‌شناسی بر روی قلب و کلیه تفاوت معنی‌داری بین گروه‌ها مشاهده نشد. **نتیجه‌گیری:** تجویز گلوکز و مدرکسی پروژسترون به رت‌های باردار مدلی مناسب برای مطالعه GDM انسانی است و ایجاد دیابت و یا هیپرگلیسمی در رت‌های باردار موجب تغییراتی در وزن بدن و برخی از ارگانها می‌شود اما منجر به تغییرات ساختمانی در بافت‌های مختلف نمی‌گردد.

واژه‌های کلیدی: دیابت حاملگی، حاملگی دیابتی، نوزادان، مدرکسی پروژسترون، هیپرگلیسمی

مقدمه

باشد؛ و این شکل، شایع‌ترین نوع دیابت در حاملگی بوده و ۹۰٪ تمام موارد را شامل می‌شود. شیوع GDM در مطالعات مختلف، متغیر گزارش شده است. GDM تقریباً ۵٪ کل بارداری‌ها در آمریکا را عارضه‌دار می‌کند [۱]. در مطالعات دیگری شیوع GDM بین ۳ تا ۱۵٪ گزارش گردیده است که این میزان متأثر از ریسک زمینه‌ای بروز دیابت در جمعیت مورد بررسی و نیز معیار بکار رفته جهت تشخیص بیماری می‌باشد [۴]. میزان شیوع GDM در برخی جمعیت‌های با ریسک بالا می‌تواند به ۱۰ تا ۲۰٪ هم

دیابت، شایع‌ترین عارضه طبی در حاملگی است [۱] که حدود ۳ تا ۱۰٪ کل حاملگی‌ها را عارضه‌دار می‌نماید [۲] و شامل دو گروه دیابت قبل از حاملگی یا آشکار و دیابت حاملگی (GDM)^۱ می‌باشد [۳]. دیابت حاملگی به عدم تحمل کربوهیدرات با شدت‌های مختلف اطلاق می‌شود که شروع یا اولین تشخیص آن در دوران حاملگی